

PTUJSKI LIST

Politično gospodarski tednik.

Stane:
Za celo leto . . . . . K 15—
za pol leta 7-50
za četrt leta 3-80
za 1 mesec 1-30
Posamezna številka 40 vin.

Uredništvo in upravništvo je v
Ptuju, Slovenski trg 3 (v starem
rotovžu), pritličje, levo.
Rokopisi se ne vrnejo.

Štev. 20

Ptuj, 17. avgusta 1919

I. letnik

Prekmurje osvobojeno.

Na državnih poslopih v Ljubljani vihrajo zastave. Naše hrabre čete osvobodile so naše slovanske brate v Prekmurju iz tisočletnega robstva. Pri nas v Ptuju zastave niso razobešene, pač pa je temvečje veselje v našem srcu. V Prekmurju prebiva isti rod, kakor ob bregovih Drave, Prekmurci govore isto narečje, kakor naše ljudstvo po lepih Slovenskih Goricah tja proti Radgoni v Ljutomeru.

Osvoboditev Prekmurja je posebne važnosti za nas, ki smo najbližji sosedje. Padle so umetne meje, ki so nas ločile do sedaj politično in kulturno. Za nas nastane velika naloga, da pritegnemo osvobojeno Prekmurje čim preje v obojnem pogledu nase. Prekmurcem ni bilo do sedaj dovoljeno gojiti svoj slovenski jezik, ni jim bilo dovoljeno čuti slovansko. Stiki med nami in Prekmurci morajo postati čim preje najprisrčnejši, kar bo v korist njim in v korist nam.

Nastale bodo z bogatim Prekmurjem živahne trgovske zveze, pričelo se bo novo gospodarsko življenje in naša dolžnost je, da delujemo skupno na vsakem polju z osvobojenimi Prekmurci. V složnem delu doseže Prekmurje brezdvomno lepo bodočnost.

Pozdravljamo vas vrli Prekmurci, pozdravljajo vas vaši bratje ob Dravi! Prisrčno vam čestitamo k osvoboditvi izpod jarma, ki vas je tlačil stoletja in stoletja. Iz srca vam želimo vsestranskega napredka in krepkega razvoja v svobodni Jugoslaviji!

Ljubljana, 13. avgusta. O akciji, uvedeni za zasedenje Prekmurja je prejel Ljubljanski dopisni urad nastopno poročilo: Naša sicer tako tiha in molčeča Radgona je dne 10. avgusta popoldne nenadoma oživela. Po njenih ulicah so odmevali trdi koraki 36. (karlovskega) in 37. (ljublanskega) pehotnega polka, ter tretjega bataljona 45. (mariborskega) pehotnega polka. Sledil je dravski konje-

niški polk in dolga vrsta artiljerije: najprej dve brdski bateriji drinskega polka, druga in tretja havbična in prva mariborska poljska baterija. Potem so se pojavili naši izborni telefonisti brzojavnega bataljona, tren, saniteta itd. Po zaslugi naših nad vse hvalevrednih železničarjev, ki so delali noč in dan, se je v komaj 24 urah zbrala tukaj vsa vojska. Dne 11. avgusta zvečer je bila Radgona pravo vojno taborišče, kjer je vrvelo in vršelo kakor v čebelnjaku. Tudi nestrokovnjak je mogel opaziti, da se nekaj pripravlja. Radovedno so legli Radgonci spat. Toda ko so se zjutraj zbudili, te vojske ni bilo več v mestu. Bila je že daleč v Prekmurju, našem divnem, toliko mučenem Prekmurju, čigar prebivalstvo nas je pričakovalo tako željno, in kamor je vleklo srce vsakega vojaka z nepremagljivo silo. Že na vse zgodaj so poletili čili konji dravskih dragoncev v prekmurska polja in po komaj peturnem pohodu ob pol enajstih so zaplapolale v solnce svobode prve slovanske zastave na lepem slovanskem Prekmurju.

36. in 37. polk sta izvršila forsirane 30 do 40 km dolge marše v redu, ki zbuja občudovanje. Drinski brdski bateriji sta takoj po izkrcanju iz vagonov nastopili in verno spremljevali svoje druge od pehote. Še enkrat so se bratsko pozdravili Srbi, Hrvati in Slovenci tam, kamor jih je pozvala domovina! Prekmurci so sprejeli svoje brate osvoboditelje z nepopisnim navdušenjem. Praznično oblečeno zbrano ljudstvo je navdušeno pozdravljalo naše vojake. Ob pol enajstih je došel general Smiljanić v Mursko Soboto, kjer je pozdravil čete, okoli katerih se je zbrala ogromna množina sveta. Potem se je peljal preko vasi Mačkovec, Boreče v Lenpavo, povsod povprašujoč po potrebah in željah prebivalstva, ki je mnogo pretrpelo vsled nasilja boljševiške vlade. Boljševiki so Prekmurcem odvzeli skoraj vso govejo živino, bodisi potom rekviriranja, bodisi potom nasilnega kupovanja. Pri tem so plačevali z „belimi kronami“, za katere se

Krasa je prinesla Milostinu poročilo: Jutri moraš jezdit, a bodi brez strahu, prvi konj bo Drdra, drugi Treperenda. Če se ne bosta mogli s teboj visoko dvigniti, ovij si to le rdečo ruto okoli vratu in težek boš kakor svinec. Ko stopiš s konja, odskoči in zmahni trikrat s tem le belim robcem, da ti ne bo škodoval ogenj, ki ga bo konj bruhal na tebe. Tretji konj bom jaz; takrat vrzi obe ruti za sebe, kajti jaz ti bom na pomoč.

Zaran je starka poklicala Milostina na dvorišče in vela pripeljati belega konja. „Na tem konju moraš v zraku moj grad sedemkrat objездiti“, je zapovedala kraljeviču.

„Meni je prav, če bo me le mogel nositi.“

Z ruto okoli vratu je skočil pogumno na belca, ki pa se je komaj premikal z mesta in se za nekoliko korakov zvrnil na tla. Milostin odskoči in ko jame konj jezno brcati in bruhati ogenj, zamahne trikrat z belo ruto in ogenj ugasne. „Slaba mrha je to, če nimate boljšega konja, ne bo nič z ježo.“

Pripeljali so rjavega. Zgodilo pa se je kakor s prvim. Srdita čarovnica je dala pripeljati vranca. Kraljevič je vrgel ruti za sebe, vspeli se na vranca in se dvignil z njim v zrak kakor ptič. Sedemkrat je objездil grad in se spustil zopet na dvorišče. „To je konjiček“, je pravil, „na njem se jezdi kakor na perotnicah.“ Baba je tekala po dvoru kakor stekla kusa. Ko je videla, da je njena nada uničena, je zaprla Milostina v klet in mu dala za stražo Drdro in Treperendo. Krasa bi ga bila rada osvobodila, a bala se je, da bi se ne izdala, ker

ni mogla, kakor pravijo ljudje, kupiti igla. Prekmurci trpe veliko pomanjkanje soli, sladkorja, obleke, obutve in tobaka. General jim je obljubil, da jim bodo naše oblasti takoj v vsem priskočile na pomoč.

Jugoslovanska vlada.

Ldu Ljubljana, 13. avgusta. Uradno poročilo o položaju v Prekmurju ob 17. uri: Naša vojska je zavzela celo Prekmurje v mejah, ki so bile določene od pariške konference. Postavljena je naša vlada. V Prekmurju vlada popolen mir in red. Železniški promet Čakovec-Mursko Središče-Spodnja Lendava je vzpostavljen. Toliko časa, dokler se ne reši vprašanje denarja, ki ga je velika množina ponarejenega, ni dovoljeno nikomur v Prekmurju.

Naša meja v Prekmurju.

Ldu Ljubljana, 13. avgusta. Ozemlje Prekmurja, ki nam ga je definitivno priznala mirovna konferenca in ki je bilo te dni zasedeno od naših čet, je obseženo v sledečih mejah: (karta 1: 200000 srpsko izdanje): Izliv Krke v Muro, kota 295, 328, 187, potok Kebele do sela Pordasinci, kota 295, 255, 291, 319, 365 (Katarina), 404 (Srečni), točka na 2 km vzhodno od Sela Tauke, kjer se bpo stikale meje Avstrije, Madžarske in Jugoslavije: od te točke proti zapadu črta, katera se bo določila na terenu proti koti 400 med vasmi Bonisfalva in Gedoutvar (Osinja) do stare meje med Avstrije in Madžarsko, potem sledi tej črti na jug do demarkacijske črte proti Štajerski.

Brzojavka deželne vlade regentu.

Ljubljanski dop. urad poroča: Predsedništvo deželne vlade za Slovenijo je ob priliki zasedbe Prekmurja poslalo na kabinetno pisarno prestolonaslednika in regenta Aleksandra v Belgrad nastopno brzojavko: Naše hrabre čete so tekom včerajšnjega in današnjega dne zasedle Prekmurje, navdušeno pozdravljeno po tamkajšnjem slovanskem

ni bila dovolj močna za boj s starko. Šla je torej k babici na posvetovanje. V mislih pa je zašla k ribniku, kjer jo je nenadoma obvladal trud, da je sedla pod drevo in zaspala. Jedva je zaprla oči, je stala pred njo vila v zelenkasti prozorni tančici. „Jaz sem tvoja mati“, je rekla vila z rahlim glasom in se sklonila k njej. Tebe in Milostina hočem rešiti odtod. Poskrbi, da ga pripelješ pred polnočjo iz gradu sem; tu namočita prstan in bisere v vodi in prikaže se vama čoln, v katerega skočita. Naj se godi okoli vaju karkoli, ne bojta se ničesar; kadar se pripeljeta do brega, idita mirno svojo pot, kajti čarovnica ne bo več imela nad vama moči.“ Nato ji je dahnila poljubček na lice in izginila.

Krasa se je prebudila. Ni videla, ali so bile sanje ali resnica. K babici je šla in jo prosila za svet, kaj naj stori.

„Idi domov in nekako ukani Drdro in Treperendo, da ju nekako dobiš od kleti; kaj ti je potem storiti, itak veš.“

Teško se je krasa poslovila od babice in odšla za vselej iz hišice. Na poti je premišljala, kako bi odpravila stražnici. Domislila se je, da sta zelo sladkosnedni.

„Oh, deklici, pri babici sem bila, ko je kuhala večerjo. Tako dobre jedi še zares nista jedli.“

„Kaj nam to praviš, če pa midve ničesar ne dobiva.“

„Zakaj ne? Babica je vama obema shranila najlepši košček. Lahko si gresta ponj.“

Pravljice Božene Némcove.

Prevedel Dr. P.

(Nadaljevanje.)

„Kam pa naj jutri pošljem tega fanta?“

„Zares ti ne morem povedati“, je rekel mož.

„Na lov naj gre“, je pravila za nekaj časa starka.

Mušica je odletela k Milostinu, da ga pripravi in potolaži.

Zaran je prišla baba in velela, naj gre z njo. Dala mu je leseno motiko in lopato. Prišla sta k ribniku in obstala. „Tukaj“ je rekla starka in pokazala veliko loko ob ribniku, „izkoplješ jamo in pustiš ribnik v njo, v ribniku pa moraš vjeti zlato in srebrno ribo.“

Baba je odšla, Milostin pa je brez skrbi legel na zemljo in mislil na Kraso. Bil bi neumen, če bi se z lesenim orodjem spravljal na delo. Opoldne je priletela golobičica in že je rilo tisoč krtoev po zemlji Kroinkrog so nastajale jamice, dokler ni bila namesto loke globoka jama in pritok iz ribnika. Voda se je vdrla v jamo, Krasa je nastavila mrežo in takoj sta se metali v njej zlata in srebrna riba.

Čudila se je baba zvečer, še bolj nego prejšnji večer ko je videla vse v redu. Vpraševala je doma, a nihče ni vedel, če je kdo kraljeviču pomagal.

In mušica je zopet prisluškovala. „Morebiti zna čarati, pa to ni mogoče. Toda jutri bo jezdit in pri tem mu ne bo nič pomagalo.“

prebivalstvu. Ob tem zgodovinskem trenutku, ko so bili naši prekmurski bratje rešeni iz tisočletnega ropstva, poklanjamo Vašemu kraljevemu Visočanstvu izraz verne udanosti najgloblje hvaležnosti celokupnega slovenskega naroda. —

Ljubljana, dne 12. avgusta 1919.

Civilni guverner za Prekmurje.

Ljubljana, 13. avgusta. V sedaj zasadenem ozemlju Prekmurja ostane začasno vojaške uprave, pri kateri sodeluje kot civilni komisar dosedanji vodja okrajnega glavarstva v Mariboru, vladni tajnik dr. Lanjšič. Končno ureditev civilne uprave je pričakovati v najkrajšem času.

Častniki in vojaški uradniki!

(Aktivni, rezervni in v pokoju.)

Svoječasno je bil v časnikih razglas, da se morajo zgoraj navedeni javiti pri dopolnilnem poveljstvu v Mariboru, sedaj 44. pukovska okružna komanda v Mariboru v svrhu evidence.

Tukajšna komanda pa je dognala, da je še mnogo častnikov in uradnikov bivše avstrijske armade, ki še do danes niso vposlali svojih podatkov imenovani komandi.

Tem potom se pozivljajo vsi častniki in vojaški uradniki, bodisi aktivni, rezervni ali v pokoju, ne glede na narodnost ali pristojnost, ali na to, da je imenovani že služil v jugoslovanski armadi, ali ne služil več ali sploh ni še služil v jugoslovanski armadi in ki prebivajo v okrajnih glavarstvih Maribor, Ljutomer, Ptuj, Slov. Gradec in v mestih Maribor in Ptuj, da nemudoma vpošljejo pismenim potom, ako še tega do danes niso storili, sledeče podatke 44. pukovski okružni komandi:

Ime, šarža, rojen, služil pri, narodnost, vera, stanuje, poklic, datum, podpis.

To javijo tudi tisti, ki momentano ne stanujejo v omenjenih okrajih in mestih, pač pa so pristojni v te kraje.

Vsaka sprememba bivališča se mora istotako javiti tukajšni komandi.

Pripomni se še, da je v korist vsakemu posamezniku, ako vpoštevata natančno to naredbo, kajti le tako je mogoče komandi zastopati interese zgoraj imenovanih.

Maribor, dne 7. avgusta 1919.

Komandant: major Franjo Žunkovič.

Gospodarstvo.

Štajerskim okrajnim zastopom in občinam v vednost. Za zbor odposlancev občin in okrajnih zastopov, ki je sklican v Celju od predsednika likvidacijske komisije dr. Kukovca za dneva 11. in 12. septembra, je veliko za-

nimanje. Oglasili so se že poročevalci za občinsko upravo, za ulogo okrajnih zastopov sedaj in v prihodnje, za postopek občinskih in okrajnih hranilnic glede vojnega posojila in za ureditev zdravstva. Predsednik je imel te dni pogovore z deželnim glavarjem v Gradcu in bode poročal o stanju delitve deželne premoženja in dolgov. Predsedništvo deželne vlade za Slovenijo in poverjenik financ sta javila udeležbo s sledečim dopisom: Na poročilo z dne 3. julija 1919, št. 549, se vam poroča, da smatra poverjeništvu ministrstva financ v Ljubljani nameravano posvetovanje za priporočljivo in da se ga bo rade volje udeležilo po posebnem odposlancu. Seveda bi mogel ta odposlanec eventuelne rezultate tega posvetovanja vzeti samo ad referendum, ker bi pristojala končna odločitev v zadevi, kolikor pride državna finančna uprava v poštev, pač le ministrstvu financije v Beogradu.

Državna posredovalnica za delo, podružnica za Ptuj in okolico. V tednu od 3. do 9. avgusta 1919 je iskalo dela 37 moških in 16 ženskih delavnih moči. Delodajalci so iskali 25 moških in 5 ženskih delavnih moči. Posredovanj se je izvršilo 26. V času od 1. januarja do 0. avgusta 1919 je iskalo dela 631 delavnih moči, delodajalci so pa iskali 406 delavcev in delavk. Posredovanj se je v tem času izvršilo 267. Delo iščejo: 1 oskrbnik, 1 nadvrtnar, 2 vrtnarja, 7 kamnosekov, 1 steklar, 5 kovačev, 14 ključavničarjev in mehanikov, mizarji, kolarji, bičarji, usnarji, sedlarji, peki, mesarji, zidarji, strojniki, dni- narji, trg. pom., pis. moči itd. V delo pa sprejme posredovalnica: Večje število poljskih delavcev in hlapcev, ključavničarje, lesne strugarje, kolarje, sodarje, pletarje, čevljarje, služkinje itd.

Zaplenjena živina. Po ptujskem in ormoškem okraju se je zadnje dni zaplenilo mnogo živine, prignane iz sosedne Hrvaške. Kakor se ne bo našim ljudem dovolj znano, mora imeti vsakdo, ki goni živinče po cesti, težko nad 500 kg takozvano odpremno izkaznico. Te odpremne izkaznice pa ni tako lahko dobiti. Najpoprej moraš na okrajno glavarstvo ki izda poverilo, da si upravičen kupovati živino. Poverilo treba je poslati ministrstvu za prehrano v Beograd. Ministrstvo v Beogradu podeli „dozvolu“ za nabavo blaga. Na podlagi te dozvole se le izda poverjenik za prehrano v Ljubljani odpremno izkaznico, in šele če imaš to opremno izkaznico smeš na sejmišče, ter tam kupovati živino in jo brez zadržka goniti po cestah Slovenije. Na Hrvatskem ni tako strogih predpisov, tam ne poznajo nobenih odpremnih izkaznic. In tako so prignali Hrvatski kupci mnogo živine čez mejo k nam. Naše oblasti pa so jim seveda to živino hitro zaplenile, če tudi se je izkazalo pozneje, da so zaplenjene krave namenjene za to ali ono veleposestvo in da so na sejmu v Čakovcu kupljeni konji določeni za domačo rabo na kmetijah. Govorili

teri reče. Nato sta se ločila. Kraljevič je šel v grad, Krasa v mlin.

Mlinar je baš prihajal. „Oče, ali bi rabili deko?“

„Zakaj vprašuješ, mlada?“

„Rada bi šla k vam služiti, če me hočete. Od daleč prihajam, sirota sem brez staršev in sama si moram iskati službe.“

„Žal mi je vas, deklica, pa da vam odkrito povem, moja žena je huda in malokatera dekla ostane pri njej štirinajst dni.“

„Če ni nič drugega, potem se ne bojim, ker znam prijeti za vsako delo in bom gotovo vaši ženi pogodilo.“

„Pojdite torej z menoj.“

Prideta v sobo in mlinarica se jima priziblje naproti.

„Kakšno pritepenko si pelješ?“ ju je pozdravila z ne posebno prijaznim glasom. „Le počasi, dokler ne veš, kaj in kako“, je odvrnil mlinar. „To je tvoja nova dekla, saj si itak danes zaran eno nagnala, morebiti ti pride baš o pravem času.“

Mlinarica je nabrala ustnico, podprla roke ob tolste boke in si ogledovala Kraso od pet do glave. „To bo nekaj pravega, kakor vidim.“

„Le vzemite me in videli boste, da vam ne bo žal“ je odgovorila Krasa.

In mlinarica jo je vzela in bila je resnično zadovoljna. Vsako delo je bilo v redu kakor bi trenil; če jo je kam poslala, je bila že zopet doma. Vse je delala po njeni volji, da se ni mogla nikdar na njo razjeziti. Vsi so jo radi imeli.

smo z živinozdravnikom iz Čakovca, ki je izrekel mnenje, da bodo hrvaški trgovci, živino sedaj pač tihotapili na Madžarsko, in da bo to blago šlo namesto v Slovenijo, v sovražno državo. Naša deželna vlada bi naj premišljevala, ali so odpremne izkaznice za živino, ki prihaja k nam iz Hrvaške, res neobhodno potrebne.

Sladkorja bo dovolj — ako ne bo carina previsoka. LDU. Praga, 12. avgusta. (ČTU.) „Narodni Listy“ poročajo: Stanje sladkorne pese je ugodno. Ako bo premog pravočasno na razpolago, se mora računati s 6¼ milijonov meterskih štof rafiniranega sladkorja, od katerega pride v poštev dve tretjini v izvoz.

Izvoz lesa. „Trgovinski Glasnik“ navaja sledeče pogoje, pod katerimi je dovoljen izvoz lesa: Na predlog ministra za trgovino in industrijo je ministrski svet v svoji seji z dne 8. junija sklenil, 1. da morajo trgovci z lesom rezervirati v svojih skladiščih 10 odstotkov mehkega in 5 odstotkov hrastovega lesa za potrebe ministrstva za javna dela in da morajo odločeni les izročiti ministrstvu na najbližji železniški in brodovni postaji, kakor hitro to ministrstvo zahteva. Za to oddajo so določene maksimalne cene in sicer 300 kron za m³ mehkega in 400 kron za m³ hrastovega lesa. Pri tem se ne gleda na to, ali je les izdelan ali ne. 2. Izvozniki lesa morajo od vsakega vagona lesa plačati izvozno pristojbino, in sicer za izdelano blago od trdega lesa po 500 dinarjev. Za druge vrste izdelke od mehkega lesa so določene nižje pristojbine. Lesni trgovci, ki se interesirajo za izvoz lesa, naj se obrnejo zaradi potrebnih informacij na pristojne trgovinske zbornice.

Krivic pri klasifikacije konj. Pri letošnji klasifikaciji konj so se v nekaterih slučajih godile kmetom krivice. Zgodili so se slučajji, da so komisije jemale kmetom edino delavno živino, konja, drugim pa, ki so imeli 3—5 konj, niso vzeli nobenega. Tudi še v drugem oziru so se baje delale krivice. Lastniki konj, katerim so se pri klasifikaciji konj zgodile omenjene krivice, se pozivljajo, da do 27. avgusta t. l. naznanijo krivico v mestnem vojaškem uradu v Mestnem domu. Poziv le za mesto Ljubljano. Isto bi se moralo odvestiti za naš okraj.

Dopisi.

Mladika v Ptuj, Slovenija. To je internat za deklice (devojke), ki nudi gojenkam stanovanje in hrano, vestno nadzorstvo in raznovrstno izobrazbo, kakor je razvidno iz nam poslanega prospekta. Gojenke lahko obiskujejo gimnazijo, meščansko šolo, gospodinjko šolo in višjo deklisko šolo (letos I razred) učijo se glasbe, modernih jezikov, zdravstva, vzgojeslovstva itd. Izjemoma se sprejemajo tudi učenke slovenske ali nemške ljudske šole.

Kraljeviču pa ni šlo tako po sreči. Oglasil se je pri očetu in stari kralj je bil radosti ves iz sebe, ko mu je Milostin pokazal prstan in ga prepričal, da je zares njegov sin. Mati ga je seveda hotela objemati, on pa jo je prosil, naj ga pusti dvakrat dvanajst ur, ker ga veže obluba. Užalilo je kraljico, da lastnega sina, za katerim je preliha toliko solz, po tolikih letih ne sme niti boljubiti; a njegovo oblubo je spoštovala. Utrujenega sina so spravili v posteljo, ne da bi ga mnogo izpraševali. Ko je zaspal, ni dalo kraljici, da bi ne šla sina gledat, ki je bil tak lep, da bi na njem lahko pntila oči. Ni se mogla več premagovati in ga je rahlo poljubila, češ, saj o tem niti vedel ne bo. Ko pa se je Kraljevič prebudil, ni vedel ničesar več, kaj se je z njim godilo. Zdaj šele je opazila mati, da je slabo storila. Milostin je hodil po gradu topih misli, nič ga ni veselilo, nič mrzilo. Tako je bilo z njim skoro vse leto. Očeta je bolelo, vpraševal je vedeže in zdravnike, a nihče ni vedel pomoči.

Kralj je poiskal svojemu sinu krasno princezino, da bi ga oženil. Milostin je ostal ravnodušen, nič ga ni veselilo. Starega kralja je jelo skrbeti, da bo si nevesta morebiti premislila; njej pa je šlo bolj za to, da postane kraljica, in nič je razburjalo, da je kraljevič niti pogledati noče.

Dan pred poroko je bil določen lov, h kateremu se je nabiralo gostov, kakor bi platno vlekel. Kralj, Milostin in nevesta so jezdili naprej. Jahali so skozi mesto in torej prej čez most. Ko so prijezdili do srede, niso mogli dalje, konji so stali kakor prikovani in če